

Hasznos tanácsok túrázóknak!

Hogyan tájékozódjunk az erdőben?

Sokan szeretünk túrázni nagyobb csoportban, családi illetve baráti körök egyaránt. Az idegen terület, főleg az erdő, akkor válik félelmetessé, ha rájövünk, eltévedtünk. Ezt még tetézi az esti szürkületkor érkező köd, majd a rányköszöntő éjszaka, amikor már félelmeink sokszorozódnak, s pánikba esünk. Fontos, hogy elindulás előtt készüljünk fel az ilyen jellegű kirándulásra. Különösen fel kell készülnünk erre, ha gyermekcsoportokat, vagy idős, esetleg különböző krónikus betegségben szenvedő idős csoportokkal kirándulunk. Hogyan készülhetünk fel a szükséges tájékozódásra ?

- ☞ Ha tehetjük, mindig vigyünk magunkkal mobiltelefont. Azonban ez nem elég, hiszen nem mindenütt lesz térerő a segítség kérésére, ezért mindig legyen nálunk térkép, tájoló esetleg távcső. Akinek van, vigyen magával sípot is.
- ☞ Ha lehet, vigyünk magunkkal vezetőt, vagy helyi ismerettel rendelkező személyt.
- ☞ Ismerjük az alapvető tereptani ismeretek, tudjuk a tájékozódási pontokat.
- ☞ Ha lehet, a jelzett turistaútról vezető nélkül ne térjünk le!
- ☞ Régi térkép, útikönyv használatánál vegyük figyelembe, hogy az eltelt évek alatt a táj megváltozhatott.
- ☞ Hosszabb túra esetén hallgassuk meg az időjárás előrejelzést.
- ☞ Sötétedés előtt ne induljunk hosszabb útra, az indulás és érkezés idejét előre tervezzük meg !
- ☞ Vigyünk magunkkal ivóvizet, megfelelő öltözetet.

A jelzett turista út könnyen elveszíthető az alábbi esetekben:

- Viszonylag széles, kijárt útról a jelzés keskeny ösvényen folytatódik, a széles út rossz irányba " elvezeti " a csoportot. Ilyenkor, amint észrevettük a jelzés hiányát, induljunk visszafelé az elágazásig, ne próbáljunk átvágni a feltételezhetően helyes irányba.
- Elágazáshoz érve, nem találjuk a jelzés folytatását. Ebben az esetben a feltételezhetően jó úton küldjük ki kettő " felderítőt " pár száz méter távolságig, sikertelenség esetén folytassuk ezt a többi úton.

Két egyszerű módszer az elveszett tájékozódás „megtalálására”.

- Térképpel és tájolóval:

A térképen körülhatároljuk legvalószínűbb tartózkodási körzetünket, **ahonnan ki kell jutnunk**, majd ezen belül egy feltehető tartózkodási helyet. A területhez közeli műút irányába tájoló segítségével induljunk el.

- Eszköz nélkül:
 - jelöljük meg álláspontunkat,
 - a helyes útról való letéréstől eltelt időnél 5 perccel hosszabb ideig menjünk egy feltehetően jó irányba, jelöljük az utat,
 - ha nem jártunk sikerrel, menjünk vissza az álláspontig,
 - ismételjük ezt más irányokba, míg meg nem találjuk az ismert környezetet.

Amennyiben bekövetkezett az eltévedés, néhány módszer, eszköz segít elkerülni a szabadban éjszakázást:

- a síp segíthet az egymásra találásra, de meg kell akadályozni az indokolatlan (megtévesztő) használatát,
- már elindulás előtt tudja mindenki, mi a teendője az esetleges leszakadás esetén: pl: visszatérni a leszakadás (vélt) helyéhez, vagy helyben maradni,
- sötétedés előtt kettő órával már ne a helyes irányt, hanem a legközelebbi lakott helyet keressük.

Az eltévedés egyik előidézője lehet a sietség, az időhiány, ami viszont a helytelen időszámvetésből, menetidő meghatározásból eredhet. Ezért nagyon fontos az alábbiak figyelembe vétele:

- hegyes, dombos terepen ugyanazon úton visszafelé, jelentősen más lehet a szükséges menetidő,
- egyszerűbb térképekről az útvonal nehézségi foka nem állapítható meg,
- a menetidők megállapítását hegyes terepen bízzuk szakemberre, ha ezt nem volt módunk valamilyen turisztikai kiadványból, tájékoztatóból megállapítani.

Hogyan határozhatjuk meg az égtájat :

- egyedülálló fák koronái délről lombosabbak;
- a Dunántúlon É széljárás az uralkodó;
- egyedülálló fatörzs É-on mohás;
- kivágott fák évgyűrűi É-on sűrűbbek;
- a görögkeleti templomok keresztjei K felé néznek;
- az erdőben lévő tisztások É-i szélein a fű sűrűbb;
- egyes állatok földbe vájt lyukai D-re néznek;
- télen a hó az építmények É-i oldalán vastagabb (hófúvásakor ez a módszer nem használható).

Tájékozódjunk a sarkcsillag segítségével:

Éjjel az északi irányt a sarkcsillag segítségével határozzuk meg, amely kisebb eltéréssel mindig az északi irányban fénylik. Ennek alapján, ha arccal a sarkcsillag felé fordulunk, akkor előttünk lesz észak, hátunk mögött dél. A sarkcsillagot a kismedve csillagképben a következő módon találhatjuk meg:

Keressük meg a Nagy Medve csillagképét és ebben a Göncölszekér jól látható 7 fényes csillagát. Hosszabbítsuk meg képzeletben a Göncölszekér két hátsó csillagán áthaladó egyenest és erre az irányra rámérjük a két csillag közötti távolság ötszörösét akkor ott megtaláljuk a sarkcsillagot, amely valamivel halványabb fényű, mint a Nagy Medve csillagképben a Göncölszekér csillagai.

Ezzel a módszerrel a földrajzi északi irányt határozhatjuk meg 1-2 fokos eltéréssel. Nap állása alapján

Magyarország közepes földrajzi szélessége (45 - 50°) alatt általában a nap 6-kor keleten, 12 órakor délen, 18 órakor nyugaton van. Így a nap állásából hozzávetőlegesen megállapíthatjuk a világtájakat.

Pl. délben az árnyékok pontosan É felé mutatnak, ezért a nap delelésekor forduljunk úgy, hogy pontosan az árnyékunk meghosszabbítása irányába nézzünk akkor előttünk lesz az É irány.

Ez a módszer a földön nem mindenhol alkalmazható; pl. az egyenlítő környékén hiába keresi a tájékozódni kívánó turista a déli nap árnyékának irányát, mert a nap csaknem pontosan felülről süt. Figyelembe kell venni az évszakokat is, mert az előbb ismertetett időrendi sorrend csak március 21.-re (tavaszi napéjegyenlőség) és szeptember 23.-ra (őszi napéjegyenlőség) érvényes.

Tájékozódjunk az óránk segítségével:

Tartsuk az órát vízszintesen és fordítsuk az óra kismutatóját a nappal ellentétes irányába úgy, hogy kismutató fedje saját árnyékát. A kismutató és a 12-es számjegy közötti szöget megfeleztve, a szögfelezés iránya adja az észak – déli irányt (a nagymutató a műveletnél nem játszik szerepet).

Legjobb ha tájoló segítségével tájékozódunk. A tájolóval történő világtáj megállapításánál a mágneses északi irányt, kapjuk. Ugyanis a tájolóban elhelyezett mágnesű nem a földrajzi sarok felé mutat, hanem a föld mágneses sarka felé. Az északi sarok közelében levő **mágneses sarok** (Boothia-félszigeten) felé mutató irányt mágneses északi iránynak nevezzük. A tájoló használatát lásd a <http://nograd.katasztrofavedelem.hu> oldalon a Lakosságfelkészítés, tájékoztatás/ Hasznos ismeretek/ Ismeretterjesztő anyagok / Tereptani ismeretek. tájékoztató kiadványban.